

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
COMMUNITY ORGANIZATIONS
DEVELOPMENT INSTITUTE

โครงการเวทีสัมมนา

เรื่อง “การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ต่อร่างรัฐธรรมนูญ”

ณ โรงแรมฮอติเคย์ อินน์ จังหวัดเชียงใหม่
(ฉบับร่าง ความคิดเห็นของประชาชนซึ่งจัดขึ้นที่
จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ใช่ความคิดเห็นของผู้จัดสัมมนา)

พลเมือง สิทธิ เสรีภาพ และการมีส่วนร่วม		
ประเด็นที่พึงพอใจ	ประเด็นที่ควรปรับปรุง	ประเด็นที่ควรเพิ่มเติม
<p>พลเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการบรรจุเรื่องชนพื้นเมืองและชาติพันธุ์ - มีการยกระดับราษฎรเป็นประชาชนและพลเมือง <p>สิทธิและเสรีภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีเรื่องสิทธิ การมีส่วนร่วม และการผลักดันให้เป็นจริง - มีการบรรจุเรื่องเพศสภาพไว้ - การให้สิทธิการรักษาพยาบาลคนไทยมากกว่าคนต่างด้าว - มีการชดเชยเยียวยา 	<p>พลเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ควรปรับคำว่า “พลเมือง” หรือ “ราษฎร” ในรัฐธรรมนูญให้ใช้คำว่า “ประชาชน” อย่างเดียว - ความเป็นพลเมืองอยากให้บุคคลที่อยู่ในประเทศไทย 10 ปีขึ้นไป และบุคคลที่อยู่ระหว่างพิสูจน์สัญชาติเป็นพลเมืองไทยได้ <p>สิทธิและเสรีภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพศสภาพ “ชาย” และ “หญิง” อาจปรับเป็นคำว่า “บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศสภาพ” - ความเท่าเทียม เปลี่ยนมาใช้คำว่า “เสมอภาค” แทน 	<p>พลเมือง</p> <p>-</p> <p>สิทธิและเสรีภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มเรื่องสิทธิในด้านสาธารณสุขให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน - สวัสดิการควรเน้นความเป็นรัฐสวัสดิการมากกว่ารัฐสงเคราะห์ - ปิโตรเลียมและทรัพยากรธรรมชาติ ควรเป็นของประเทศและประชาชนด้วย

<p>การมีส่วนร่วม</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการตรวจสอบนักการเมืองทุกระดับ - ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมตรวจสอบได้มากขึ้น <p>ภาพรวม</p> <ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหาในรัฐธรรมนูญอยู่เหนือความคาดหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> - สิทธิชุมชน ควรมีคำว่า “สิทธิชุมชนดั้งเดิม” เข้าไปด้วย - สิทธิคนพิการ เพิ่มคำว่า “สิทธิสตรีพิการ” ด้วย - ในส่วนการรับรู้ข้อมูลของประชาชน ควรระบุให้เป็นการรับรู้ข้อมูลล่วงหน้าเป็นจริง และอิสระ - มีสัดส่วนสตรีทางการเมืองร้อยละ 50 - ระบบบำนาญแห่งชาติควรเพิ่มเติมคำว่า “ให้เพียงพอและยั่งยืน” - การบริการสาธารณสุขมีความเสมอภาคในทุกรูปแบบของสิทธิ - มีล่ามแปลภาษาในกระบวนการยุติธรรม โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย - จัดหลักสูตรว่าด้วยชุมชนในการศึกษา <p>การมีส่วนร่วม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ควรลดจำนวนจาก 20,000 คน เป็น 10,000 คน 	<ul style="list-style-type: none"> - เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นอัตราก้าวหน้า ระบบบำนาญแห่งชาติใช้เกณฑ์จากเส้นความยากจน <p>การมีส่วนร่วม</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีกลไกตรวจสอบสัณฐานชาติที่ให้ส่วนท้องถิ่นเข้ามาดำเนินการ เพราะมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากกว่าหน่วยงานส่วนกลาง
---	--	--

สถาบันการเมือง นักการเมือง และการเลือกตั้ง		
ประเด็นที่พึงพอใจ	ประเด็นที่ควรปรับปรุง	ประเด็นที่ควรเพิ่มเติม
<p>สถาบันการเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเลือกตั้ง ส.ว. มาจากกลุ่มที่หลากหลาย - เปิดช่องให้นายกรัฐมนตรีคนนอกเข้าไปแก้วิกฤติปัญหาทางการเมือง - ให้ความสำคัญกับคนที่เป็นพลเมือง และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เพราะมีการสร้างความเข้มแข็งให้พลเมือง - อำนาจในการตรวจสอบ มีกลไกชัดเจนและให้พลเมืองเข้ามามีส่วนร่วม เช่น สภาตรวจสอบ <p>นักการเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการลดบทบาทนักการเมือง หลังการเลือกตั้งเพราะมีการเมืองภาคพลเมืองในการตรวจสอบ - การเมืองไม่เข้าไปแทรกแซงข้าราชการประจำ - มีการลดความเหลื่อมล้ำเพื่อสร้างการเมืองภาคพลเมืองให้เข้มแข็ง - มีมาตรฐานบทลงโทษแบบเดียวกัน มีการลงโทษนักการเมืองและผู้ซื้อเสียง <p>การเลือกตั้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - พ้อใจระบบเลือกตั้ง เพราะประชาชนได้มีส่วนร่วม เช่น ประชาชนได้ร่วมระบุ ส.ส.บัญชีรายชื่อ แก้ปัญหาผู้ชนะแบบแบ่งเขตที่มีคะแนนห่างกันเล็กน้อย ลดปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียง - มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น 	<p>สถาบันการเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - บทบาทของ ก.ก.ต. ให้มีบทบาทในการสร้างสำนักความเป็นพลเมืองด้วย และมีความเป็นกลาง - สถาบันการเมืองควรมามีบทบาท ตรวจสอบนักการเมืองทุกระดับ - ควรตรวจสอบและลงโทษไปถึง กกต. ด้วย <p>นักการเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีอายุความในการพิจารณาคดีในการลงโทษนักการเมือง - ลดบทบาทของตระกูลทางการเมือง - ไม่ให้ผู้นำท้องถิ่นเป็นหัวคะแนน และมีบทลงโทษ <p>การเลือกตั้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนมีบทบาทในการจัดการเลือกตั้ง เช่น อาจมีสภาองค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม - กระจายอำนาจ บูรณาการแผนทุกระดับให้สอดคล้องกัน 	<p>สถาบันการเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ที่มาของ ส.ว. ให้มีการเลือกตั้งตั้งแต่ระดับท้องถิ่นขึ้นไป ตั้งแต่ตำบล อำเภอ จังหวัด <p>นักการเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - นักการเมืองควรเข้าโรงเรียนการเมือง - กำหนดอายุสูงสุดของนักการเมืองที่ 70 ปี - วาระผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทุกระดับไม่เกิน 2 สมัย - ให้มีกฎหมายควบคุมเอาผิดผู้มีอิทธิพลการเมือง - ตรวจสอบที่มาทางการเงินของนักการเมือง - เลิกนโยบายประชานิยม <p>การเลือกตั้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดวิธีตรวจสอบตัวแทนกลุ่มต่างๆ - กำหนดให้มีการเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินผู้สมัคร - ปรับปรุงการนับคะแนนให้ไปรษณีย์เขตเลือกตั้ง - ลงโทษประชาชนผู้ขายเสียงไม่ให้ได้รับสวัสดิการจากภาครัฐและมีรางวัลนำจับ

<p>อื่นๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นรัฐธรรมนูญที่กินได้ 	<p>อื่นๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรับราคาน้ำมันและบริการสาธารณะให้เท่ากันทั่วประเทศ - ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริการสาธารณะและการให้สัมปทาน - ส่งเสริมการวิจัยนำผลวิจัยมาเผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีบทลงโทษผู้นำมือบทางการเมือง - อยากให้มีการเลือกกำนันโดยตรงและมีวาระผู้ใหญ่บ้าน กำนันไปอยู่ในระบบการเมืองท้องถิ่นด้วย <p>อื่นๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้การศึกษาเรื่องความเป็นพลเมืองในทุกกระดับ
--	--	--

กระบวนการยุติธรรม ศาล และการตรวจสอบ	
ประเด็นที่พึงพอใจ	ประเด็นที่ควรปรับปรุง
<p>กระบวนการยุติธรรมและศาล</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีกระบวนการยุติธรรมที่เป็นไปโดยถูกต้อง เป็นธรรม มีมาตรฐาน โปร่งใส และตรวจสอบได้ - กรอบเวลาในกระบวนการยุติธรรม การสอบสวน การแสวงหาพยานหลักฐานข้อเท็จจริง และการพิพากษาคดี เนื่องจากความล่าช้าทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม และเป็นปัญหาต้นทุนการเข้าไม่ถึงความยุติธรรม - การเข้าถึงความยุติธรรม มีการจัดตั้งศาลให้ประชาชนเข้าถึงได้ โดยสะดวก / ศาลชุมชน / กลไกความยุติธรรมชุมชน / กระบวนการยุติธรรมทางเลือก ซึ่งมีกฎหมายรับรอง ช่วยยุติความขัดแย้งในชุมชนได้เอง ส่วนคดีสำคัญระดับชาติเป็นอำนาจของศาลส่วนกลาง - จารีตประเพณีที่เป็นวิถีชีวิตในชุมชน มีการรับรู้และรับรองโดยกฎหมาย - หลักประกันความเป็นอิสระของศาล โดยไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง เช่น ไม่เป็นกรรมการสรรหาฯ องค์กรอิสระ สมาชิกวุฒิสภา - บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทั้งหมดไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง เพื่อความเป็นอิสระ มีภูมิคุ้มกัน 	<p>กระบวนการยุติธรรมและศาล</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักประกันความเป็นอิสระของศาล โดยไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง เช่น ไม่เป็นกรรมการสรรหาฯ องค์กรอิสระ สมาชิกวุฒิสภา - บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทั้งหมดไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง เพื่อความเป็นอิสระ มีภูมิคุ้มกัน - ประสิทธิภาพและคุณภาพในชั้นสืบสวนสอบสวนและการฟ้องคดี ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> - ตำรวจ แยกฝ่ายสอบสวนและฝ่ายปราบปราม แยกตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจน้ำ ฯลฯ - ปฏิรูปตำรวจ และอัยการ - ควรมีคณะกรรมการผู้ตรวจการอัยการเพื่อตรวจสอบการสั่งคดี - การพิพากษาคดีของศาลต้องคำนึงถึงลำดับที่ของคดี เพราะเวลาที่มีผลต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรม - แก้ไขกฎหมายว่าด้วยป.ช.นิยามคำว่า “ศาล” กรณีรอการพิจารณาพิพากษาคดี - “หลักนิติธรรม” ควรใช้คู่กับ “พุทธธรรม” - ระบบการศึกษาเพื่อสร้างทัศนคติ คุณธรรมจริยธรรม วิชาหน้าที่พลเมือง ในส่วนของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม และประชาชนทั่วไป - ความล่าช้าในกระบวนการสอบสวน สั่งคดี และพิจารณาพิพากษา - วาระดำรงตำแหน่ง 6 ปี หรือ 9 ปี ยาวเกินไป ควรเท่ากับผู้แทนคือ 4 ปี - ให้ผู้พิพากษาอาวุโสดำรงตำแหน่งได้ทุกชั้นศาล - ลดหลักประกันในชั้นศาลให้เหมาะสม - เพิ่มวงเงินการช่วยเหลือในขั้นตอนต่างๆ - ให้ศาลทำงานในลักษณะเป็นองค์กรคณะที่แท้จริง มีการตรวจสอบถ่วงดุลกันได้ - ให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการสืบสวนสอบสวน - ให้ อปท. มีหน่วยงานให้คำปรึกษา / ที่ปรึกษาทางกฎหมาย เพื่อบริการประชาชน - การทำความเข้าใจของอัยการสูงสุดให้ดำเนินการเป็นองค์กรคณะ - ให้นำจารีตท้องถิ่นมาใช้ร่วมกับกระบวนการยุติธรรมทางเลือก - ลดเงื่อนไขการพิจารณาคดี - ปรับปรุงการบังคับคดีและการบังคับอุทธรณ์ก่อนฟ้อง คดีปกครองให้มีประสิทธิภาพ - ให้การฎีกาในศาลยุติธรรมเปิดกว้างมากขึ้น - ปรับปรุงการถูกบังคับเป็นคู่ความในศาลทหาร โดยเฉพาะกรณีความผิดเกี่ยวกับเพศ

<ul style="list-style-type: none"> - กรอบเวลาการทำงานของศาล ให้มีความรวดเร็วและเป็นธรรม - การมีกองทุนยุติธรรม - การจัดหาทนายที่มีความสามารถ ในการดำเนินคดี - กรอบการเกษียณอายุของอัยการอาวุโส - การคงอยู่ของ ป.ป.ช. ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง <p>การตรวจสอบ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มาตรฐานและการตรวจสอบถ่วงดุล ในชั้นสืบสวนสอบสวนและการฟ้องคดี โดยอัยการให้อัยการร่วมสอบสวนคดีอาญาสำคัญ กับพนักงานสอบสวน อัยการสูงสุด ต้องแสดงเหตุผลประกอบคำชี้ขาดคดี และให้เปิดเผยต่อสาธารณะ - ศาลวินัย การคลัง และงบประมาณ เพื่อตรวจสอบนโยบายหรือโครงการที่สร้างความเสียหาย - ฟังพ้อใจที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการตรวจสอบ - การมีสมัชชาคุณธรรม 	<p>การตรวจสอบ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มาตรฐานและการตรวจสอบถ่วงดุลในชั้นสืบสวนสอบสวนและการฟ้องคดี โดยอัยการให้อัยการร่วมสอบสวนคดีอาญาสำคัญกับพนักงานสอบสวน , อัยการสูงสุดต้องแสดงเหตุผลประกอบคำชี้ขาดคดี และให้เปิดเผยต่อสาธารณะ - ศาลวินัย การคลัง และงบประมาณ เพื่อตรวจสอบนโยบายหรือโครงการที่สร้างความเสียหาย - หน่วยงานตรวจสอบมีมากควรมีการบูรณาการการทำงาน - ส.ต.ง. ทำหน้าที่ตรวจสอบในจังหวัดให้มากขึ้น - บทบาทอำนาจของสภาตรวจสอบ สภาประชาชน สภาพลเมือง ต้องมีความรู้ มีกลไก มาตรการสนับสนุนช่วยเหลือ (ค่าใช้จ่าย ข้อมูลข่าวสาร) ระบบการคุ้มครองป้องกันประชาชนผู้เข้ามาตรวจสอบ เพื่อ “พลเมือง” ทำหน้าที่ตรวจสอบได้อย่างแท้จริง แบ่งเบาภารกิจหน่วยงานตรวจสอบและศาล - ให้มีหน่วยงานรับเรื่องร้องเรียนที่ประชาชนเข้าถึงง่าย - องค์กรประกอบของสมัชชาคุณธรรมให้คำนึงถึงสัดส่วนที่เหมาะสมของหญิงชาย ให้ปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง - ให้เพิ่มมิติด้านจิตวิญญาณในสมัชชาคุณธรรม - ไม่เห็นด้วยกับการควมรวมคณะกรรมการสิทธิกับผู้ตรวจการแผ่นดิน เพราะอาจทำให้ประสิทธิภาพการทำงานด้อยลง แต่ให้ปรับปรุงการคัดสรรองค์ประกอบของคณะกรรมการสิทธิและผู้ตรวจให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น - เพิ่มอำนาจในการลงโทษแก่ผู้ตรวจการฯ - ให้มีกฎหมายรองรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบในเรื่องต่างๆ - ใน กจต. ให้ตัดปลัดกระทรวงกลาโหมและกระทรวงเกษตร และให้เพิ่ม ICT และ พอช.
---	--

การกระจายอำนาจและสมัชชาพลเมือง		
ประเด็นที่พึงพอใจ	ประเด็นที่ควรปรับปรุง	ประเด็นที่ควรเพิ่มเติม
<p>การกระจายอำนาจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การควบรวม อ.ป.ท. ขนาดเล็ก - การเปลี่ยนจากราษฎรเป็นพลเมือง - ระบบการบริหารของ อ.ป.ท. เช่น การจัดการเมืองที่มีความหลากหลายมากขึ้น - ธรรมนูญใน อ.ป.ท. เช่น การบริหารบุคคล - การกระจายอำนาจทุนทางสังคมและวัฒนธรรม - เลือกตั้งผู้ว่าทางตรงและจังหวัดจัดการตนเอง 	<p>การกระจายอำนาจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพิ่มอำนาจใน อ.ป.ท. ให้มากขึ้น - ลดจำนวน อ.ป.ท. ขนาดเล็ก - สร้างพื้นที่ให้กับประชาชนมากขึ้นตัดคำว่า “อาจ” หรือ “ควร” ออก ใช้คำว่า “ต้อง” - กำหนดพื้นที่การจัดสรรทรัพยากรว่า ส่วนใดเป็นหน้าที่ของหน่วยงานส่วนกลางหรือท้องถิ่น - แบ่งเขตการเลือกตั้งในส่วนท้องถิ่น - ความซ้ำซ้อนของหน่วยงานท้องถิ่นในจังหวัดกับหน่วยงานส่วนกลางในจังหวัด ควรจัดบทบาทให้ชัด - คนในพื้นที่จังหวัดได้รับประโยชน์จากพื้นที่ของตนเอง - มีการเปิดช่องว่างให้เกิดการกระจายอำนาจ ลดการรวมศูนย์ - ปรับอำนาจการตัดสินใจบางประการที่เป็นของรัฐให้เป็นของประชาชน - กำหนดคุณสมบัติผู้บริหารท้องถิ่นให้ชัดเจนเหมาะสม - อ.ป.ท. คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง - การอุดหนุนงบประมาณจากส่วนกลางอย่างน้อย ร้อยละ 50 - ผู้บริหารไม่ควรดำรงตำแหน่งเกิน 2 วาระ ส่วนผู้ใหญ่บ้านไม่ควรมีวาระเกิน 5 ปี - การพัฒนามุ่งเน้นท้องถิ่นและท้องถิ่นด้วยตัวเอง 	<p>การกระจายอำนาจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เปิดให้มีการพัฒนาตรวจสอบตนเองของท้องถิ่นโดยภาคประชาชนเป็นผู้ตรวจสอบ - เพิ่มความรู้ความเข้าใจเรื่องการกระจายอำนาจ สมัชชาประชาชน สมัชชาพลเมือง - การยุบรวม ให้ 1 พื้นที่ มีเพียง 1 อ.ป.ท. (บางท่านยังไม่เห็นด้วยเพราะจะไม่มี ความ หลากหลาย) - เน้นเรื่องจิตอาสาในเข้าไปทำงานใน อ.ป.ท. - ประชาชนมีสิทธิเลือกกำนันผู้ใหญ่บ้าน - การบริหารงานบุคคลท้องถิ่น ให้มีความชัดเจนมากขึ้น - ตำรวจควรสังกัด อ.ป.ท. - การกระจายอำนาจ อ.ป.ท. ควรต้องจัดเก็บรายได้ด้วยตนเอง ซึ่งมาจากภาษีทรัพย์สิน เช่น ภาษีรถ ภาษีบ้าน

<p>สมัชชาพลเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสัมพันธ์ในแนวราบของ การปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วม สมัชชาประชาชน สมัชชาพลเมืองได้เข้าไปตรวจสอบ มีพื้นที่ให้กับประชาชน และมีงบประมาณสนับสนุน ประชาชนมากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ควรมีพื้นที่ทับซ้อนทางการปกครอง และบริหารระหว่าง อ.ป.ท. และหน่วยงาน ส่วนกลางในจังหวัด แบ่งแยกหน้าที่ ให้ชัดเจน - รูปแบบการบริหารงาน ควรมีคณะกรรมการบริหารเมือง ที่ไม่สังกัดกลุ่มการเมืองใดๆ - การเงินการคลังอยากให้ยกเลิกเงินอุดหนุน อ.ป.ท.บริหารงานตามภารกิจหน้าที่ ของตนเอง - ยกเลิกโครงสร้างราชการส่วนภูมิภาค <p>สมัชชาพลเมือง</p> <p style="text-align: center;">-</p>	<p>สมัชชาพลเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - บัญญัติกฎหมายรับรองสถานภาพ เพิ่มสภาประชาชน นอกเหนือจากสมัชชา พลเมือง - สมัชชาพลเมืองมาจากสมาชิก ที่หลากหลายจากทุกภาคส่วนและต้องอยู่ในพื้นที่อย่างน้อย 5 ปี - ต้องมีกฎหมายรับรองการจัดตั้ง สภาพลเมือง ขอบเขตสมัชชาต้องชัดเจน เช่น การจัดสรรทรัพยากรในท้องถิ่น ถอดถอนข้าราชการประจำ ฯลฯ - สมัชชาพลเมืองอาจมาจากการยกระดับ ของสภาองค์กรชุมชน มีหน่วยสนับสนุน การทำงาน เช่น กองเลขาธิการมีการจัดทำ แผน ธรรมนูญชุมชนระยะยาว เพื่อให้เห็น ว่าแต่ละพื้นที่มีการพัฒนาท้องถิ่น ไปในแนวทางที่ต้องการ - สมัชชาพลเมือง ควรมีในระดับอำเภอด้วย และประสานการทำงานร่วมกันกับ อ.ป.ท. - สมาชิกสภาพลเมืองไม่ควรจะมีเงินเดือน แต่มีเบี้ยเลี้ยงในการประชุมต่าง ๆ
---	---	--

	<p>อื่นๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีระบบการตรวจสอบการอบรม ผู้นำด้านจริยธรรม - การบังคับใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาด - ปรับจำนวนมาตรารัฐธรรมนูญลดลง 	<p>อื่นๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ลดเงินเดือน ส.ส. และ ส.ว. ลง
--	---	---

การปฏิรูปและความปรองดอง		
ประเด็นที่พึงพอใจ	ประเด็นที่ควรปรับปรุง	ประเด็นที่ควรเพิ่มเติม
<p>การปฏิรูป</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านสาธารณสุข <ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการจัดการมีส่วนร่วม - การจัดการสาธารณสุข - ดูแลผู้พิการ - ด้านพลังงาน <ul style="list-style-type: none"> - ให้พลังงานเป็นทรัพยากรของชาติ - คำนึงถึงประชาชนและคำนึงถึงความหลากหลาย - ด้านสังคม <ul style="list-style-type: none"> - มีหลักประกันรายได้ผู้สูงอายุ - การบริหารจัดการ <ul style="list-style-type: none"> - ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการผังเมือง - มีการระบุถึงธนาคารที่ดิน <p>ความปรองดอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเปิดพื้นที่พูดคุยอย่างกว้างขวาง 	<p>การปฏิรูป</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านการบริหารจัดการ <ul style="list-style-type: none"> - ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการผังเมือง - ที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย - โดยออกพ.ร.บ. ต่างหาก มีกฎหมายรองรับ ตรวจสอบผู้ถือครองที่ดิน - การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม - ไม่อยากให้เป็นการประกอบการพิจารณาเท่านั้น แต่ยังเป็นไปเพื่อทบทวนก่อนตัดสินใจด้วย - ธนาคารที่ดินมีการจัดการปัญหาอย่างครบวงจร - ด้านการสาธารณสุข <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมแพทย์พื้นบ้าน - สนับสนุนตั้งกองทุนสุขภาพในพื้นที่ - เพิ่มสวัสดิการของบุคลากรสาธารณสุข - การดูแลเด็กในปฐมวัยต้องดูแลตั้งแต่อยู่ในครรภ์ - การประกันสุขภาพที่เป็นมาตรฐานเดียวกันและจัดงบประมาณให้เพียงพอ - ด้านการศึกษา <ul style="list-style-type: none"> - นโยบายเรียนฟรี มากกว่า 15 ปี - มีระบบการศึกษาที่เป็นธรรม และมีมาตรฐาน - ด้านสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยี <ul style="list-style-type: none"> - สารสนเทศ - ปฏิรูปด้านการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ - มีการปฏิรูปและกำกับดูแลสื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อชุมชน วิทยุชุมชนที่ควรมีการกำกับดูแลเป็นระบบเคร่งครัด 	<p>การปฏิรูป</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านการบริหารท้องถิ่น <ul style="list-style-type: none"> - มีการให้เกียรติซึ่งกันและกันระหว่างท้องถิ่น - มีการให้เกียรติระหว่าง อ.ป.ท. และส่วนท้องถิ่น - กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม <ul style="list-style-type: none"> - มีการตั้งศาลประชาชน - มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด - ด้านการศึกษา <ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาทำให้เป็นแบบเดียวกัน - ในโรงเรียนทุกพื้นที่ - การประเมินการสอนไม่วัดผลงานของครู แต่วัดจากผลการเรียนของผู้เรียน - มีโรงเรียนผู้สูงอายุ - ด้านวัฒนธรรม <ul style="list-style-type: none"> - การปฏิรูปวัฒนธรรมและค่านิยม - ควรปฏิรูปให้มีความเป็นมนุษย์ด้วย - นอกเหนือจากปฏิรูปให้เป็นพลเมือง

	<ul style="list-style-type: none"> - ด้านสังคม - ให้รัฐจัดระบบบำนาญ - ด้านพลังงาน - ให้รัฐหนุนเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ - ทรัพยากรพลังงานอยากให้ประชาชนเป็นเจ้าของ - กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม - มีกฎหมายในการควบคุมพื้นที่ - ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ - ประเด็นการตรวจสอบจากองค์กรภาคประชาชน - ด้านศาสนา - กำหนดขอบเขตบทบาทของพระภิกษุสงฆ์ ไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง เพราะไม่สำรวม <p>ความปรองดอง</p> <p style="text-align: center;">-</p>	<p>อื่นๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การใช้คำว่าพลเมืองที่มากเกินไป ควรระวังไม่ให้ไปจำกัดสิทธิคนอื่น เช่น คนพื้นเมือง อาจเพิ่มคำว่า “ชนเผ่าพื้นเมือง” เข้าไปด้วย - กรรมการต่าง ๆ ไม่อยากให้มีความตอบแทนมากเกินไปเพราะงบประมาณแผ่นดิน คือ ภาษีของประชาชน <p>ความปรองดอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างความปรองดองระดับชุมชน โดยให้อำนาจการจัดการทรัพยากรในชุมชน มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และมีการตัดสินคดีให้เร็วขึ้น - อยากให้มีการค้นหาสาเหตุความขัดแย้ง และค้นหาความจริงด้วย และเคารพกฎหมาย
--	---	--

- คณะกรรมการปรองดอง ควรมีองค์ประกอบ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ประชาชน และสมาชิกสภาเมืองเข้าไปมีส่วนร่วม

ข้อเสนอเพิ่มเติม (ห้องประชุมใหญ่)

- อยากให้มีการแปรรูปสหกรณ์ทั่วประเทศให้เป็นระบบอย่างแท้จริง
- อยากให้มีเนื้อหาในรัฐธรรมนูญที่กำหนดว่าจะแก้ปัญหาความยากจนในชาติอย่างยั่งยืน
- อยากให้มีการรับรองสัญชาติให้คนไทยชายขอบ เพราะมีการสวมสัญชาติ
- อยากให้มีการสร้างความเข้าใจเรื่องการปฏิรูปให้กับคนชายขอบด้วย
- อยากให้ยกเลิกการผูกขาดสัมปทาน
- อยากให้ทบทวนการดำรงอยู่และการปฏิรูปรัฐวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพ
- อยากให้มีการกำหนดให้มีการจ้างงานผู้สูงอายุ ล็อกสัดส่วนให้ผู้สูงอายุประกอบอาชีพอย่างน้อย 3-5%
- อยากให้บัญญัติเรื่องการศึกษาตั้งแต่แรกเกิดจนถึงปริญญาตรีรับการศึกษาฟรี
- อยากให้มีการปฏิรูปการถือครองที่ดิน เพื่อลดการถือครองโดยนายทุน ให้มีการสำรวจความต้องการ
 ถือครองสำหรับเกษตรกรที่เหมาะสมและรักษาที่ดินต้นน้ำ
- อยากให้มีการปฏิรูปองค์กรสงฆ์ ให้รวมพระทุกนิกายไว้ด้วยกัน รวมมหาวิทยาลัยสงฆ์
 ทั้งสองแห่งเข้าด้วยกันเพื่อให้มีคุณภาพ ให้วัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน